

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

33. De Vigore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

dum, & temperatè se laudat, vt in oratione *παραίτητος*, vbi cũ de suis laudibus esset dicturus, artificiosissimè præfatur veniam, & se aduersarij importunitate, in eam dicendi necessitatem compulsū ostendit, vt sine rerum gestarum suarum commemoratione non possit se defendere. Ad summum, quæ adfert, aliqua moderatione lenit, & temperat, vt: *οὐ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλινθίοις ἔγῳ, οὐδ' ἐπὶ τέτοις μέγισον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ, ἀλλ' ἔδω βάλῃ τὸν ἐμὸν τεχισμὸν.* Non ego lapidibus, neque lateribus urbem munivi, non his de rebus, non ob hoc opus maximè glorior. Sed si meam voles munitionem, & cetera. At Cicero longè magnificentius, sed inuidiosius (Ego tela extremo mense consularis mei intenti iugulis ciuitatis de coniuratorum nefarijs manibus extorsit. Ego facies iam accensas ad huius urbis incendium comprehēdi, & extinxi. Me Q. Carulus princeps huius ordinis, & auctor publici consilij, frequentissimo senatu parentem patriæ nominavit. Mihi hic vir clarissimus, qui propè te sedet, L. Cælius, his audientibus ciuicam coronam debere a se dixit. Mihi togato Senatus, non vt in ultis, bene gesta, sed vt nemini conseruata: eijs singulari genere supplicationis Deorum immortalium templa patefecit) & cetera, quæ ibidem fufillimè prosequitur, quæ licet grauissima sint, sæpius tamen repetita non placent. Omnino considerandum est, quis & apud quos dicat, quibusue auribus audiatur. Mirificè D. Paulus hanc figuram pertexit in illa nobili sua laudatione ad Corinthios, vbi Phocius notat insipientem esse oratorem, qui vanè se iactat, & inaniter gloriatur. Qui autem de seipso, & magna dicit, & vera, idque causa vtilitatis animæ, videbitur insipientiæ verba dicere quantum ad speciem, non tamen insipiens est, sed prudens admodum, & quæ prudentissimi sunt, operatur, quodd expertem rationis calumniam ob aliorum salutem, & incolumitatem despexit.

Cicero of-
fusor...

D. Paulus
sua lauda-
tione...

ἡ ἰσχυρότης, & σφοδρότης, & τὸ ὑπὸ τῆς λαμπρότητος. Virtus est perfectissima, quæ ex temperate asperitatis, vehementiæ, & splendoris emergit, vt *Νοσημα γοῦ, ὁ ἀδρῆς Αθηναῖοι, δεῖδον ἐμπέπλων εἰς τὴν Ελλάδα, καὶ χαλεπὸν, καὶ πολλὰ τινος εὐτυχίας, καὶ τῆς παρ' ἡμῶν ὑπαιμαλίας, δι' οὐδὲν. Μόρβου,* Athenienses, inuasit Græciam grauissimus, idemque difficillimus, qui fortunam magnam, Demostheni & vestram curationem requirit. Vt igitur *παραίτητος*, & *ἀκμή*, *κρίσις*, *σλος*, & vigor ætatis appellatur, sic *πρῶτος*, *ἀκμή*, *τῶλος* est viuida quædam, & florens oratio, quæ nihil humile, nihil repens, nihil demissum, aut otiosum habeat. Plena sunt exemplis apud Ciceronem omnia, maximè in Philippicis, in quibus maior est orationis vigor. Non est, non est vobis, Quiritites, cum eo non certo men, cum quo aliqua pacis conditio esse possit: neque enim ille seruitutem vestram, vt antea, sed iam iratus sanguinem concupiscit. Nullus ei videtur esse iucundior, quam crucior, quam cædes, quam autè oculos trucidatio ciuium, & cetera.

Cic. Philip.

De Ambitu, Sive Amplificatione.
CAP. V. XXXIV.

Quinta virtus enumeratur ab Hermogene, *Ambitus* quæ vocatur *παραβολή*, Latini oratione cit. quid? cum ductam reddunt, quæ quidem nullo pacto mihi differre videtur, ab ea, quam *ὕψιστον* Dionysius Longinus appellat, quæ est, vt ait idem, *Longinus συμπλήρωσις ἀπὸ πάντων τῶν ἐπιφερομένων πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τῶν ἐπιφερομένων πρὸς τὸν θεόν, καὶ τῶν ἐπιφερομένων πρὸς τὸν κόσμον.* Est plenissima amplificatio ab omnibus locis, & adiunctis, quæ in rem cadere possunt, quæ frequentatione rerum, & commemoracione orationem corroborant.

Hæc cum Hermogene consentiunt, qui *Ambitus* *παραβολή* ait fieri, modo rem à genere tanquam *quomodo* fonte, à thesi scilicet ad hypothesin arcessedo, *hinc* modo singulas discutiendo circūstantias, modo commemoracionibus varijs vtendo, ex quibus oratio sensu crescit, & leuioribus prætexta principijs ad summum efflorescit decus.

Prima autem amplificandi ratio est, quæ à *Ambitus* Rhetoribus dicitur *τοκμηγία* locorum expli sive amplificatio, dici non potest quantum ad ratione amplificationis faciat, cum artificiosa subtilitate *modi* 4.

De Vigore.

CAP. V. XXXIII.

Vigore quid? Ex his virtutibus, temperatis, quarta suboritur, quam Rhetores *ἀκμὴν* nominant, quæ (vt ait Hermogenes) est *μῆξις τ' ἀπὸ*

Vigore quid?
ἀκμὴν.